

[Handelsministeren.]

klart afvise, idet fortsatte indgreb af denne karakter er forbundet med mange uheldige konsekvenser.

Avancestoploven, der blev gennemført i november 1967 i forbindelse med devalueringen, havde, som vi alle ved, karakter af et midlertidigt indgreb. Den skulle hindre, at devalueringen i løbet af kort tid medførte betydelige prisforhøjelser, som kunne igangsætte en selvforstærkende prisstigningsproces. Loven betød, at stigningen i importpriser som følge af devalueringen ikke ville slå igennem på hjemmemarkedet, før varepartier til gammel pris var bortsolgt med de hidtil gældende bruttoavance. Lovens virkninger i denne henseende må nu anses for udtømt.

I øvrigt var det ganske klart ved lovforslagets fremsættelse, at loven kun kunne have kortvarig gyldighed. Herom udtalte den daværende handelsminister ved sin fremsættelse af lovforslaget bl. a., at — jeg citerer:

„en fastholdelse af givne bruttoavance blot på lidt længere sigt vil give alvorlige problemer for erhvervslivet, der kan få uønskede konsekvenser for investering og beskæftigelse. Ud fra disse hensyn er det ikke anset for muligt at opretholde et sådant generelt avancestop ud over en kort overgangsperiode.“

Den nuværende regerings ønske om at fastholde en afdæmpning af prisstigningerne med henblik bl. a. på at opretholde konkurrenceevnen over for udlandet var baggrunden for regeringens ønske om at udskyde lovens udløb til senest 1. juli i år. Samtidig var forskellige lovændringer nødvendige for at fjerne lovens mest uheldige virkninger. Jeg skal dog ikke lægge skjul på, at forlængelsen i sin tid blev foreslået med nogen betænkelighed, ligesom jeg vil understrege, at lovens midlertidige karakter stedse er blevet fremhævet.

Når den gældende avancestoplov udløber, har denne midlertidige lov, hvis gyldighedsperiode oprindelig var fastsat til højst 7 måneder, været i kraft i 19 måneder. De forhold, der oprindelig talte for lovens gennemførelse, er borte, og dens ulemper er blevet mere fremtrædende.

Det må her tages i betragtning, at bruttoavancestoppet er et særdeles betinget stop,

idet navnlig lønstigninger kan motivere forhøjelse af bruttoavancen. Den faste bruttoavance er derfor i tidens løb blevet et noget udvandet begreb. Bestemmelsen lader sig kun med stigende vanskeligheder praktisere i erhvervslivet, og monopoltilsynets kontrol er ligeledes blevet besværliggjort og dermed mindre effektiv. Hertil kommer de uønskede virkninger, min forgænger i sin tid pegede på.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at forudsætningerne for at administrere det gældende avancestop længere end til 1. juli ikke er til stede. Loven har så at sige slidt sig selv op, således at dens virkninger i retning af at afdæmpe prisudviklingen ikke står i forhold til de ulemper og omkostninger, dens opretholdelse medfører.

Når dette er sagt, vil jeg gerne tilføje, at regeringen fortsat må lægge vægt på størst mulig prisstabilitet. Denne linje i regeringens politik er kommet klart til udtryk ved mange lejligheder, og det vil derfor være naturligt for mig i den nu foreliggende situation at gøre opmærksom på, at vi jo ikke, når avancestoploven bortfalder, står uden midler i den videre prispolitik.

Den permanente lovgivning om monopoler og konkurrencebegrænsninger og om indseende med priser er netop instrumenter, der giver mulighed for en aktiv indsats på de områder, som i særlig grad kan indebære farer for prisstabiliteten.

Da socialdemokratiet havde regeringsmagten, blev der ved flere lejligheder henvist til denne lovgivning som et velegnet middel i prispolitikens tjeneste. Jeg mener også at kunne erindre, at den tidligere regering ved flere lejligheder anmodede monopoltilsynet om specielt at følge prisudviklingen. Dette var f. eks. tilfældet i forbindelse med gennemførelsen af momsens pr. 1. juli 1967 og havde åbenbart det sigte, at denne nye afgiftsordning ikke skulle give anledning til ekstraordinære og urimelige prisforhøjelser.

Det forhold, at vi har en permanent lovgivning, der giver mulighed for indgreb i prisdannelsen, behøver imidlertid ikke til enhver tid at være helt tilstrækkeligt til at sikre stabilitet i prisudviklingen. Der kan i særlige situationer være behov for en ekstraordinær lovgivning. En sådan forelå i forbindelse med devalueringen, og jeg vil understrege, at regeringen ikke vil svække